

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marek Zająk

Warszawa, dnia ... kwietnia 2011 r.

Tekst ujednoczony

Pan
Jan Stanisław Ciechanowski
p.o. Kierownika Urzędu
do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych

KPZ-4100-05-01/2011
P/10/103

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia, przeprowadziła w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, zwanym dalej „Urzędem”, kontrolę wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 8 kwietnia 2011 r., na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuję Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w 2010 r. w części 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Ocena powyższa sformułowana została na podstawie następujących ustaleń:

1. Zrealizowane w 2010 r. dochody budżetowe w części 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wyniosły 31,88 tys. zł, tj. 69,3 % przyjętego w ustawie budżetowej na rok 2010² planu dochodów (46 tys. zł) oraz 58,5% dochodów wykonanych w 2009 r. Niskie wykonanie zaplanowanych dochodów było spowodowane niższą niż w latach poprzednich sprzedażą biuletynu „Kombatant”.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Dz. U. Nr 19, poz. 102.

2. W ustawie budżetowej na rok 2010 wydatki w tej części budżetowej zostały zaplanowane w kwocie 28.066 tys. zł. W trakcie roku budżetowego plan uległ zwiększeniu o środki z rezerw celowych o kwotę łączną 1.826,06 tys. zł, w tym: 1.800 tys. zł z przeznaczeniem na wypłaty świadczeń pieniężnych rodzinom ofiar na podstawie ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989³ i 26,06 tys. zł z przeznaczeniem na sfinansowanie dodatków służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla 3 urzędników służby cywilnej z tytułu ich mianowania. Ostatecznie plan wydatków w części 54 – został ustalony na kwotę 29.892,06 tys. zł.

2.1. W 2009 r. Urząd zrealizował wydatki w wysokości 29.146 tys. zł, co stanowiło 97,5% planu po zmianach. Były one niższe w porównaniu do wydatków roku 2009 o 3.352 tys. zł, co stanowiło 10,3%. Niewykorzystane przez Urząd w 2010 r. środki w kwocie 745,8 tys. zł zostały terminowo zwrócone na rachunek budżetu państwa. W zrealizowanych wydatkach Urzędu największy udział miały wydatki bieżące, które wyniosły 16.469 tys. zł, i stanowiły 56,5% wydatków ogółem. Największą pozycję stanowiły wydatki z tytułu wynagrodzeń wraz z pochodnymi – 10.571 tys. zł (64,2%). W porównaniu do wykonania 2009 r. wydatki bieżące zmniejszyły się o 2.256 tys. zł, tj. o 12%. Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 10.848 tys. zł i były niższe o 1.572 tys. zł od ubiegłorocznych, tj. o 12,7%. Świadczenia na pomoc społeczną dla kombatantów wyniosły 9.527 tys. zł. Decyzjami kierownika Urzędu rozdysponowano 8.927 tys. zł, a 600 tys. zł przekazano do Związku Inwalidów Wojennych. Zrealizowane wydatki majątkowe na zakupy inwestycyjne wyniosły 59 tys. zł i stanowiły 98,3% planu (60 tys. zł) oraz były niższe o 104 tys. zł, tj. o 36,2%, od wydatków roku 2009.

2.2. W 2010 r. na zadania realizowane w zakresie upamiętniania i popularyzowania tradycji walk o niepodległość i suwerenność RP (dział 853) Urząd wydatkował 2.356 tys. zł, co pozwoliło na wykonanie 89 przedsięwzięć i zadań. Natomiast wydatki działu 921 - Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego, rozdział 92195 – Pozostała działalność, zostały zaplanowane w wysokości 590 tys. zł, a wykonane w wysokości 578 tys. zł i przeznaczone były w całości na dotacje celowe dla samorządów terytorialnych oraz związków i stowarzyszeń kombatanckich (§§ 2800, 2810, 2820, 2830) na realizację zadań upamiętniających i upowszechniających tradycję walk o wolność i suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej. W trakcie roku budżetowego dokonano zmian w dziale 853

---

³ Dz. U. Nr 91, poz. 741.

poprzez: wprowadzenie, uprzednio nieplanowanych, 3 paragrafów dotacyjnych (§ 2830⁴ – 263 tys. zł, § 2800⁵ – 30 tys. i § 2810⁶ – 142,4 tys. zł.) oraz zwiększenie w § 2820⁷ o kwotę 180,4 tys. zł. Łącznie przeniesiono na paragrafy dotacyjne środki w wysokości 615,8 tys. zł, przeznaczając na dotacje celowe w dziale 853 kwotę łączną 1.215,8 tys. zł.⁸ Całkowity plan dotacji wyniósł 1.805,8 tys. zł.

2.3. Urząd w 2010 r. na trzy zadania o charakterze naukowym wydatkował 226,7 tys. zł, w tym największe wydatki poniesiono na zorganizowanie międzynarodowej konferencji naukowej „*Z Napoleonem w Hiszpanii. Zapomniane bitwy 1808-1811*” - (146,1 tys. zł, tj. 64,4%), a na pozostałe zadania:

- działalność *Komisji Historycznej ds. opracowania dokumentacji na temat śmierci gen. Władysława Sikorskiego* - (58,7 tys. zł), w tym wykonanie na umowę zlecenie aż 6 ekspertyz przez osoby fizyczne,
- współorganizowanie międzynarodowej konferencji naukowej „*Europa między totalitaryzmem, autorytaryzmem i demokracją*” - (21,9 tys. zł).

Finansowanie tych zadań uzasadniano art. 23a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego⁹ oraz § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 października 2001 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania i organizacji Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych¹⁰, gdzie określono szczegółowy zakres działania Urzędu, do którego należy m.in. „*podejmowanie inicjatyw związanych z kultywowaniem i upowszechnianiem tradycji walk o niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej oraz pamięci o ofiarach wojny i okresu powojennego*”.

2.4. Poziom przeciętnego zatrudnienia w Urzędzie w 2010 r. wzrósł w porównaniu do roku 2009 o 5 osób (ze 154 do 159). Kwota wydatkowana w 2010 r. na wynagrodzenia wyniosła 9.226,6 tys. zł, co stanowi 99,99% planu po zmianach (9.227,9 tys. zł) oraz 98,82% planu założonego w ustawie budżetowej (9.337 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie

---

⁴ Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych.

⁵ Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych.

⁶ Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom.

⁷ Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom.

⁸ W wyjaśnieniach kierownika Urzędu z dnia 16 marca 2011 r. podano, że: „ (...) zwiększony w stosunku do lat ubiegłych napływ wartościowych wniosków o dotacje, składanych przez organizacje „trzeciego sektora”, był przyczyną podjęcia (...) decyzji o przesunięciu środków na upamiętnianie, pierwotnie przewidzianych jako wydatki bezpośrednio Urzędowi. W związku z tym, że przesunięcia środków możliwe są tylko w ramach danego działu, nie mogłem tych środków przenieść do działu 921, zatem musieliśmy utworzyć stosowne paragrafy w dziale 853.”

⁹ Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371, ze zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 118, poz. 1257, ze zm.

brutto na jednego pełnozatrudnionego w Urzędzie osiągnęło w roku 2010 kwotę 4.836 zł i w porównaniu do 2009 r. (4.933 zł) spadło o 2%. Poddane kontroli rozliczenie wynagrodzeń kierownictwa Urzędu wykazało, że ich naliczenie było prawidłowe, dokonane w oparciu o ustalone angaże z uwzględnieniem rozliczenia czasu pracy.

Kierujący Urzędem dokonał odbioru w 2010 r. dni wolnych za pracę w święta, soboty i niedziele roku 2008 i 2009. NIK zwraca uwagę, iż odbiór przez kierownika Urzędu czasu wolnego w 2010 r. za pracę ponadwymiarową mającą miejsce w roku 2008 i marcu 2009 r. naruszał ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy¹¹.

2.5. W 2010 r. w porównaniu do roku 2009, zrealizowane wydatki na wyjazdy służbowe były wyższe: - krajowe o 19,4 tys. zł, tj. o 7,1%, zagraniczne o 68,6 tys. zł, tj. o 38,2%. Koszty wszystkich delegacji służbowych zagranicznych wyniosły 248,5 tys. zł. W ocenie NIK niecelowym było oddelegowanie:

- do Hiszpanii na obchody 200 rocznicy bitwy pod Fuengirolą kierowcy z samochodem służbowym w sytuacji, gdy przedstawiciel Urzędu udawał się samolotem,
- na uroczystości upamiętniające 70. rocznicę bitwy I Dywizji Polskich Grenadierów we Francji (Lotaryngia) 2 kierowców z samochodem służbowym, mimo że część podróży odbywała się przelotami samolotowymi.

2.6. Zobowiązania Urzędu na koniec 2010 r. wyniosły 815 tys. zł i nie zawierały zobowiązań wymagalnych. W strukturze zobowiązań główną pozycję zajmowało dodatkowe wynagrodzenie roczne i dodatkowe uposażenie roczne żołnierzy zawodowych (560 tys. zł) oraz pochodne od tych wynagrodzeń (121 tys. zł).

3. Urząd w 2010 r. sporządzał sprawozdania budżetowe określone w § 4 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹² (Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-70) oraz sprawozdania, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹³ (Rb-Z i Rb-N). Najwyższa Izba Kontroli bez zastrzeżeń ocenia rzetelność i prawidłowość ich sporządzenia pod względem formalno-rachunkowym, uznając, że dane w nich zawarte wynikają z ewidencji księgowej i w sposób rzetelny informują o zrealizowanych dochodach i wydatkach oraz wysokościach należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2010 r. Do Ministerstwa Finansów sprawozdania przekazywane były w terminach określonych w załączniku Nr 42 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej,

¹¹ Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, ze zm.

¹² Dz. U. Nr 20, poz. 103.

¹³ Dz. U. Nr 43, poz. 247.

a do Głównego Urzędu Statystycznego w terminach określonych w załączniku nr 6 do rozporządzenia w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.

3.1. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych posiadał określoną w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁴ dokumentację opisującą przyjęte zasady rachunkowości i stosowane procedury kontroli zarządczej, o czym stanowi art. 68 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁵. Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednak uwagę, że opracowane zasady nie przewidywały kontrasygnaty głównego księgowego na umowach dotyczących zakupu towarów i usług, co należałoby uznać za wskazane w świetle art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o finansach publicznych w kontekście potwierdzenia przez głównego księgowego dokonania wstępnej kontroli dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych Urzędu.

3.2. Wydając pozytywną ocenę stopnia zawansowania prac nad wdrożeniem budżetu zadaniowego jako narzędzia zarządzania strategicznymi obszarami państwa, NIK zwraca uwagę, że zakładowy plan kont nie zapewniał ewidencji wykonania budżetu w układzie zadaniowym.

* * *

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) wprowadzenie zmiany w procedurze kontroli zarządczej uwzględniającej konieczność uzyskiwania kontrasygnaty głównego księgowego na dokumentach będących zobowiązaniami finansowymi Urzędu,
- 2) przestrzeganie terminowości w rozliczaniu czasu pracy w Urzędzie,
- 3) zaprzestanie delegowania kierowców wraz z samochodami służbowymi, w sytuacji wyjazdów pracowników Urzędu innymi środkami komunikacji.

Na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, Najwyższa Izba Kontroli oczekuje przedstawienia przez Pana Ministra, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania

---

¹⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, ze zm.

¹⁵ Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.

wniosków bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium NIK.

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a

Opracowali: Zbigniew Dobrowolski - główny specjalista k.p.

Cezary Pomarański - główny specjalista k.p.

Konsultacja prawna: Bożena Sas-Pelka - doradca prawny

Korygował: Marek Trosiński – Wicedyrektor Departamentu Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia

Akceptował: Lech Rejnuś – Dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia